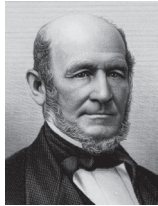

La'ipepa tufa 1: Fehangahangai mo e "Masivesivá mo e Faingata'a'ia"

Na'e tohi 'a Palesiteni Hiipa C. Kimipolo (1801–68) 'o e Kau Palesitenisí 'Uluakí, 'a ia na'e hoko he taimi ko iá ko ha mēmipa 'o e Kōlomu 'o e Kau 'Aposetolo 'e Toko Hongofulu Mā Uá, fekau'aki mo 'ene foki ki Ketilani hili 'ene ngāue fakafaifekau 'i he feitūu fakahahake 'o e 'lunaiteti Siteití.

"I he taimi ne u a'u atu ai ki Ketilani, na'e ngāue 'a e kau tangatá ki hono langa e fale 'o e 'Eikí. . . . Na'e tofanga e siasí 'i ha tūkunga masivesiva mo faingata'a'ia, 'a ia ne tupu mei ai 'a e ngali ta'e-malava ko ia ke fakahoko 'a e fekau [ke langa 'a e temipalé]" ("Extract from the Journal of Elder Heber C. Kimball," *Times and Seasons*, Jan. 15, 1845, 771).

'I Sānuali 'o e 1835, na'e tū'uta atu e mēmipa 'o e Siasí ko Sione Tena mei Niu 'loke ki Ketilani. Na'á ne ha'ú koe'uhí ko ha ongo na'á ne ma'u:

"Na'á ne ma'u ha ongo 'i ha misi pe ko ha mata me'a-hā-mai 'i he po'ulí, 'oku fie ma'u ia pea kuo pau ke 'alu leva he taimi pē ko iá ki he Siasí 'i he Hihifó. . . .

"I he'ene tū'uta atu ki Ketilani, na'á ne 'ilo ai ko e taimi na'á ne mau ai e ongo kuo pau ke 'alu ki he Siasí, ko e taimi ia na'e fakataha ai 'a e Palōfita ko Siosefá mo ha nīhi 'o e kau takí 'i ha fakataha lotu 'o kole ki he 'Eikí ke 'omi kiate kinautolu ha tangata pe ko ha kau tangata 'oku nau ma'u ha founga ke tokonīi ai kinautolu 'i hono totongi e mōkesi 'i he faama 'a ia na'e langa ai 'a e temipalé.

"I he 'aho hili 'ene a'u ki Ketilani, . . . na'e fakamatala ange ai [kiate ia] 'oku 'amanaki ke mole 'a e mōkesi 'o e faama ne nau lave ki aí. Ko ia ai na'á ne foaki ha nō pa'anga 'e ua afe ki he palōfitá pea tānaki ki ai mo e tupú, 'a ia ko e lahi ia 'o e mahu'inga na'e fie ma'u ke fakatau mai 'aki 'a e fāmá" ("Sketch of an Elder's Life," *Scraps of Biography* (1883), 12; vakai foki, *Ko Hotau Tukufakaholó: Ko Ha Hisitōlia Nounou 'o e Siasí 'o Sīsū Kalaisi 'o e Kau Mā'oni'oni 'i he Ngaahi 'Aho Kimui Ní* [1996], 40).

- Ko e hā ha ngaahi founga 'oku fakatāta'í ai 'e he talanoa ko 'ení 'a e tefito'i mo'oni 'oku ako'i 'i he Tokāteline mo e Ngaahi Fuakava 95:11?

